

۴۷۲	جمهوری اسلامی ایران شماره ترتیب چاپ	دوره ششم - سال اول
	جمهوری اسلامی شماره چاپ سابقه	۱۳۷۹ - ۱۳۸۰
۱۹۴	شماره دفتر ثبت	تاریخ چاپ ۱۲/۷/۱۳۷۹

طرح

طروح تجارت الکترونیکی

کمیسیونهای ارجاعی

مشترک اقتصادی و قضائی و حقوقی

امنیت ملی و سیاست خارجی - عمران

اداره کل قوانین

بسمه تعالیٰ

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

طرح تجارت الکترونیکی جهت طی مراحل تصویب تقدیم می‌گردد.

اموالله محمدی جزی - نوروززاده - غلامحسین آفایی - رضا عبداللہی - احمد میدری -
اللهباری - علی حسینی - رمضانپورنگسی - خباز ندیمی - پیرمؤذن - بهرامی - انواری -
عزیزی - ادب - شایسته - الماسی - شکیبی - باغبانیان - قاسمزاده - خدادادی - حاصل
داشه - نریمان - فشقائی - خاص احمدی - نظری - اسماعیل زاده - سیدابوالفضل رضوی
و جبارزاده.

طرح تجارت الکترونیکی

اسناد الکترونیکی، مبادله داده پیام و حمل و نقل

بخش اول - مقررات عمومی

فصل اول - قلمرو و شمول قانون:

ماده ۱ - این قانون نسبت به همه اطلاعاتی که در قالب داده پیام ایجاد می‌شود جز در موارد زیر اعمال خواهد شد:

- الف - اسناد مالکیت اموال غیرمنقول
- ب - تعهدات دولت جمهوری اسلامی ایران ناشی از توافق‌های بین‌المللی

فصل دوم - تعاریف:

ماده ۲ - عبارات کلی:

۱ - «داده پیام»، هر نوع اطلاعاتی است که به وسائل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید تبادل اطلاعات که در آینده به وجود می‌آیند تولید، ارسال، دریافت و یا ذخیره می‌شود. فهرستی غیرحصری از این فناوری‌ها عبارتند از تبادل داده الکترونیکی (EDI)، پست الکترونیکی، تلگرام، تلکس و فاکس.

۲ - «تبادل داده الکترونیکی»، جایه‌جایی معمولاً الکترونیکی اطلاعات ساختار یافته از یک رایانه به رایانه دیگر است که با استفاده از استانداردهای مورد توافق انجام می‌شود.

۳ - «اصلساز»، شخص تولیدکننده داده پیام است که به وسیله او یا برای او داده پیام ارسال و یا ذخیره می‌شود اما شامل کسی که درخصوص داده پیام به عنوان واسطه عمل می‌کند نخواهد شد.

۴ - «مخاطب»، کسی است که اصلساز قصد دارد وی داده پیام را دریافت کند، اما شامل کسی که در ارتباط با داده پیام به عنوان واسطه عمل می‌کند نخواهد شد.

۵ - «واسطه»، کسی است که برای دیگری عملیات ارسال، دریافت یا ذخیره داده پیام یا سایر خدمات مرتبط با داده پیام را انجام می‌دهد.

۶ - «سیستم اطلاعاتی»، سیستمی است برای تولید (اصلسازی)، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش داده پیام.

۷ - «امضاء»، هر نوع علامت یا هر نوع روشی که شخص و یا فرد مجاز از طرف وی به قصد تعیین هویت و تأیید اطلاعات به کار می‌گیرد.

- ۸ - «امضای الکترونیکی»، اطلاعات الکترونیکی که به یک پیام منضم شده است و برای شناسایی امضاء‌کننده داده پیام مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- ۹ - «امضای الکترونیکی مطمئن»، امضای الکترونیکی است که بتوان با استفاده از روش‌های امنیتی موضوع ماده (۱۳) این قانون و ثوق آن را تطبیق داد.
- ۱۰ - امضاهای دیجیتال و بایومتریک از جمله مصادیق یک امضای الکترونیکی مطمئن هستند.
- ۱۱ - «امضاء‌کننده»، کسی است که امضای الکترونیکی را مستقیماً یا به وسیله دیگری موزنده استفاده قرار می‌دهد.
- ۱۲ - «رمزنگاری»، شاخه‌ای از ریاضیات کاربردی است که راجع به تغییر شکل پیام به وضعیت غیرقابل درک و بازگشت مجدد آن به پیام اصلی گفته‌گو می‌کند.
- ۱۳ - «رمزنگاری نا مترانه»، الگوریتم یا مجموعه‌ای از الگوریتم‌ها که یک جفت کلید تولید می‌کند.
- ۱۴ - «سیستم مطمئن»، ساخت افزار و نرم افزار رایانه‌ای که:
- الف - به نحوی معقول در برابر سوءاستفاده و نفوذ یابندگی ایمن است.
 - ب - سطح معقولی از قابلیت دسترسی، کارآیی، ایمن و تصدی صحیح را دارد.
 - ج - به نحوی معقول و متناسب با اهمیت کاری که انجام می‌دهد پیکربندی و سازماندهی شده است.

۱۴- وزارت دادگستری موظف است با همکاری شورای عالی انفورماتیک کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی درخصوص آخرین دستاوردهای علمی مربوط به امنیت سیستم‌های اطلاعاتی، تحقیق و با انتشار قواعد رفتاری امنیتی، بهترین روش‌های موجود را معرفی کند. این فعالیت در مجموعه‌ای موسوم به «کمیته فن‌آوری امنیت و استاندارد سیستم‌های اطلاعاتی» تحت سرپرستی وزارت دادگستری انجام خواهد شد.

۱۴- ۲- هزینه‌های ناشی از اجرای این قانون از عمل حق ثبت مراجع گواهی الکترونیکی تأمین، و به نسبت باقیمانده صرف تحقیق و توسعه سیستم‌های امنیتی فناوری اطلاعات موضوع این قانون خواهد شد.

۱۴- ۳- کمیته فناوری امنیت و استاندارد سیستم‌های اطلاعاتی مکلف است ظرف مدت شش ماه به طور دقیق و مشروح محکم‌ها و معیارهای یک سیستم مطمئن ساخت افزاری و نرم‌افزاری را با تعیین پارامترهای ریاضی و فنی تعیین کند.

۱۴- ۴- نتایج تحقیق این کمیته به صورت قواعد رفتاری منتشر خواهد شد. پذیرش این قواعد رفتاری به طور کاملاً داوطلبانه و به واسطه طبیعت استاندارد و مطمئن رهنماههای ارائه شده در آن خواهد بود. در غیر این صورت طرف‌های یک مبادله به روش الکترونیکی، الزامی به پذیرش آن ندارند و می‌توانند از بهترین روش‌های فناوری موجود و یا عرف بازار تبعیت کنند.

۱۵- «نوشته» یا «مکتوب» یعنی ثبت و استقرار اطلاعات به هر روش و به هر نحوی که برای انسان قابل درک و فهم باشد و از جمله شامل هر نوع دستخط، تایپ نوشته، چاپ شده، ذخیره الکترونیکی یا انتقال الکترونیکی می‌شود.

فصل سوم - تفسیر قانون:

- ماده ۳ - در تفسیر این قانون همیشه باید به خصوصیت بین المللی، ضرورت توسعه هماهنگی بین کشورها در کاربرد آن و رعایت قاعده حسن نیت توجه کرد.
- ماده ۴ - در موقع سکوت و یا اجمال باید براساس اصول کلی و روح این قانون قضاوت شود.

فصل چهارم - اعتبار قراردادهای خصوصی:

- ماده ۵ - در ارتباط با تولید، ارسال، دریافت، ذخیره و یا پردازش داده پیام‌ها طرفین می‌توانند برخلاف فضول یا زدهم (مبادله داده پیام) توافق کنند، مگر آنکه مخالف صریح قانون باشد.
- ماده ۶ - اعتبار قراردادهای خصوصی برخلاف فضول ششم الی دهم (در شرایط قانونی داده پیام) این قانون بلااثر است.

فصل پنجم - اعتبار قانونی داده پیام و سند ارجاعی در داده پیام:

- ماده ۷ - اعتبار و آثار قانونی و اجرائی داده پیام نباید صرفاً به این دلیل که داده پیام است انکار شود.

- ماده ۸ - هرگاه به «ارجاع سند در داده پیام» عطف شود، مشروط به رعایت موارد زیر، از نظر این قانون دارای اعتبار و آثار قانونی و اجرائی است:
- الف - مورد ارجاع به‌طور صریح در داده پیام معین شود.
 - ب - سند یا اطلاعاتی که در داده پیام به آنها ارجاع شده و طرف متنابل به آن تکیه می‌کند به طور دقیق روشن و مشخص باشد.
 - ج - سند یا اطلاعات ارجاع شده مورد قبول طرف باشد.

بخش دوم - در شرایط قانونی داده پیام

فصل ششم - نوشته:

ماده ۹ - هرگاه به موجب قانون وجود یک نوشته ضروری باشد، داده پیام در حکم نوشته است مشروط بر آنکه اطلاعات مندرج در آن طوری در دسترس باشد که برای ارجاعات بعدی قابل استفاده باشد.

ماده ۱۰ - لزوم یک نوشته ممکن است ناشی از تعهد و یا تابعی از اطلاعات نانوشته - مثل شهادت - باشد.

ماده ۱۱ - موارد زیر از شمول این فصل خارج است:

الف - فروش موارد داروئی و پزشکی به مصرف کنندگان نهایی.

ب - اعلام، اخطار، هشدار و یا عبارات مشابهی که دستور خاصی برای استعمال کالا صادر می کند و یا از بکارگیری روشهای خاص به صورت فعل یا ترک فعل منع می کند.

ج - برات، فته طلب و چک.

د - وجود معاهدات بین المللی که تشریفات خاص مکتوب را لازم الرعایه می داند.

فصل هفتم - امضاء:

ماده ۱۲ - هرگاه به موجب قانون وجود امضاء ضروری باشد داده پیام با رعایت شروط مواد آتی امضاء شده محسوب می شود.

ماده ۱۳ - یک داده پیام وقتی امضاء شده محسوب میشود که از علامت با روشنی مطابق با اصول مستند سازی و یا فرآیند اینمن سازی در موارد زیر پیروی کرده باشد:

الف - تسبیت به امضاء کننده منحصر بفرد باشد.

ب - بتواند برای تشخیص هویت عینی امضاء کننده داده پیام استفاده شود.

ج - به وسیله امضاء کننده و یا نحت کنترل انحصاری وی تولید و به داده پیام منضم شده باشد.

د - به نحوی تولید و متصل به داده پیام شده باشد که اگر تغییری در داده پیام حاصل شود به سرعت معلوم گردد.

ماده ۱۴ - نمی توان داده پیام را که امضای الکترونیکی مطمئن شده تکذیب کرد.

ماده ۱۵ - هرگاه به موجب قانون وجود امضاء ضروری نباشد و یا هویت و امضای طرفین عرفاً اهمیتی برای مبالغه داده پیام نداشته باشد داده پیام مععتبر است مشروط بر آنکه با توجه به اوضاع و احوال از جمله توافق خصوصی بین طرفهای مبالغه از روشنی متناسب با موضوع و منظور داده پیام استفاده شده باشد.

فصل هشتم - اصل:

ماده ۱۶ - هرگاه قانون مقرر کرده باشد که اطلاعات به صورت اصل، ارائه یا نگهداری شود داده پیام، اصل محسوب می شود مشروط بر این که موارد زیر رعایت شده باشد:

الف - اطمینان کامل از تمامیت اطلاعات، هنگامی که داده پیام برای اولین بار به صورت نهائی تولید شده است.

ب - هرگاه ضرورت ارائه اطلاعات به وجود آید امکان چنین کاری فراهم باشد.

ماده ۱۷ - مفاد این فصل درمورد تعهدات و یا توابع اطلاعات غیراصیل نیز اعمال می شود.

ماده ۱۸ - در تأمین منظور بند (الف) ذیل ماده (۱۶) معیار تمامیت داده پیام، حفظ کمال و عدم تغییر در آن است بنابراین اعمال ناشی از تصدی سیستم از قبیل ارسال، ذخیره یا نمایش اطلاعات که به طور معمول انجام می شود خدشهای به تمامیت داده پیام وارد نمی کند.

ماده ۱۹ - استاندارد ایمنی با توجه به هدفی که از تولید اطلاعات منظور است و سایر اوضاع و احوال تعیین می شود.

فصل نهم - پذیرش و ارزش اثباتی داده پیام :

ماده ۲۰ - داده پیام در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد است و در هیچ محکمه با اداره دولتی نمی توان براساس قواعد ادله موجود ارزش اثباتی داده پیام را صرفاً به دلیل شکل و قالب آن انکار کرد.

ماده ۲۱ - داده پیام در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد است و ارزش اثباتی داده پیام، مشابه با اسناد موضوع کتاب دوم قانون مدنی از جلد سوم در ادله اثبات دعوی مصوب ۱۳۱۴/۷ و ۱۳۱۴/۸ است.

ماده ۲۲ - ارزش اثباتی داده پیام با توجه به شرایط ایمنی برای تولید، ذخیره و ارسال و نیز شرایط ایمنی که برای اطمینان از حفظ تمامیت داده پیام به کار گرفته شده و سایر عوامل از جمله متناسب بودن روش‌های ایمنی به کار گرفته شده با موضوع و منظور مبادله اطلاعات تعیین می شود.

فصل دهم - نگهداری سابقه داده پیام :

ماده ۲۳ - هرگاه قانون لزوم ثبت و نگهداری اسناد معینی را بیان کرده باشد داده پیام ثبت و نگهداری شده محسوب می شود مشروط بر آنکه موارد زیر رعایت شده باشد:

- الف - اطلاعات مندرج در آن برای استفاده و ارجاعات بعدی در دسترس باشد.
- ب - داده پیام در قالبی که تولید، ارسال یا دریافت شده نگهداری شود و یا در قالبی که بتوان به طور دقیق اطلاعات تولید شده، ارسال شده و دریافت شده را ارائه کرد.
- ج - اطلاعاتی نگهداری شود که سبب شناسائی اصل یا مقصد داده پیام و تاریخ و زمان ارسال و دریافت باشد.

تبصره - موضوع این ماده درخصوص ثبت و نگهداری اطلاعات، نسبت به هر نوع اطلاعاتی که صرفاً قابل ارسال یا دریافت هستند تحوّل داشد.

ماده ۲۴ - هر شخص ثالثی اگر مطابق با شرایط اعلام شده در ماده فوق اقدام به نگهداری و ثبت اطلاعات مربوط به داده پیام نماید از نظر این قانون آن اطلاعات مقرر و صحت است.

بخش سوم - مبادله داده پیام

فصل یازدهم - انعقاد و اعتبار قراردادها :

ماده ۲۵ - ایجاب و قبول می تواند از طریق داده پیام اعلام شود مگر آنکه خلاف آن توافق شده باشد. هنگامی که از داده پیام برای انعقاد یک قرارداد استفاده شده است اعتبار و قابلیت اجرای آن نباید صرفاً به دلیل شکل و قالب آن انکار شود.

فصل دوازدهم - شناسائی به وسیله طرفین داده پیام:

ماده ۲۶ - اعلام اراده یا سایر عباراتی که در ارتباط بین اصلساز و مخاطب بوسیله پیام بیان می شود معتبر است و اعتبار یا قابلیت اجرای آن نباید صرفاً به دلیل شکل و قالب آن انکار شود.

فصل سیزدهم - انتساب داده پیام:

ماده ۲۷ - در هر یک از موارد زیر داده پیام منسوب به اصلساز است :

الف - بوسیله خود اصلساز ارسال شده باشد.

ب - بوسیله شخصی ارسال شده باشد که آن جانب اصلساز مجاز به این کار بوده است.

ج - بوسیله سیستم اطلاعاتی برنامه ریزی شده یا تصدی خودکار از جانب اصلساز ارسال شود.

ماده ۲۸ - مخاطب حق دارد که فرض کند داده پیام بوسیله اصلساز ارسال شده و براساس این فرض عمل کند چنانچه :

الف - قبل از بوسیله اصلساز روشی معرفی و یا توافق شده باشد که معلوم کند آیا داده پیام همان است که اصلساز ارسال کرده است و یا

ب - دریافت داده پیام بوسیله مخاطب نتیجه فعل یک شخص مرتبط با اصلساز یا قائم مقام وی باشد به نحوی که مخاطب به روش اصلساز دست یافته و ماهیت داده پیام را به عنوان اصیل دریابد.

ماده ۲۹ - ماده فوق در موارد زیر اثری ندارد:

الف - در زمانی که مخاطب اصلساز اخطاری مبنی بر اینکه داده پیام از جانب اصلساز نیست دریافت کند و وقت معقولی برای اقدام داشته باشد.

ب - از لحظه‌اي که به نحو معقول يا براساس روش توافق شده مخاطب يقين کرده يا از ظاهر امور باید يقين می‌کرد که داده پیام از اصلساز منشأ نشده است.

ماده ۳۰ - هنگامی که مخاطب می‌داند داده پیام از اصلساز منشأ شده و يا حق دارد که چنین فرض کند، نیز حق دارد که براساس این فرض عمل کند. اما اگر مخاطب با بکارگیری مراقبت معقول و يا روشهای توافق شده قبلی می‌دانسته يا باید می‌دانسته که داده پیام به طور اشتباه ارسال شده، نباید آن را دریافت شده تلقی کند.

ماده ۳۱ - مخاطب حق دارد هر داده پیام را به عنوان یک داده پیام مجزا در نظر گرفته و براساس این فرض عمل کند، مگر آنکه به نحو معقول يا روش توافق شده می‌دانسته يا باید می‌دانسته که آن داده پیام نسخه مجددی (کپی) از داده پیام اول است.

فصل چهاردهم - تصدیق دریافت :

ماده ۳۲ - اگر اصلساز و مخاطب توافق کرده باشند و يا اصلساز از مخاطب درخواست کرده باشد که دریافت داده پیام تصدیق شود اما بر شکل يا روش تصدیق توافقی نشده باشد تصدیق به دو صورت زیر خواهد بود:

الف - هر نوع ارتباطات و مکاتبه بوسیله مخاطب، و يا

ب - هر نوع تدبیر مناسبی که اصلساز را به اندازه کافی از دریافت داده پیام مطمئن کرده باشد.

ماده ۳۳ - اگر اصلساز از مخاطب درخواست کرده و يا قبلاً توافق کرده باشند که دریافت داده پیام تصدیق شود و اصلساز بطور صریح هرگونه اثر حقوقی داده پیام را مشروط به تصدیق دریافت داده پیام کرده باشد آنگاه داده پیام ارسال شده محسوب نمی‌شود مگر آنکه تصدیق دریافت آن متعاقباً اعلام شود.

ماده ۳۴ - اگر اصلساز از مخاطب درخواست کرده و يا با وی توافق کرده باشد که

دریافت داده پیام تصدیق شود و اصلساز بطور صریح هرگونه اثر حقوقی داده پیام را مشروط به تصدیق دریافت داده پیام نکرده باشد اصلساز مبادرت به اقدامات زیر می‌نماید:

الف - به مخاطب اعلام می‌کند که تصدیقی دریافت نشده و با دادن یک وقت معقول که بیش از بیست و چهار ساعت نباشد از مخاطب می‌خواهد که دریافت داده پیام را تصدیق کند.

ب - اگر در مدت زمان فوق تصدیقی نرسد، اصلساز با ارسال یک پیام تکمیلی اعلام می‌کند که داده پیام هرگز دریافت نشده و آثار حقوقی بر آن مترتب نیست.

ماده ۳۵ - تصدیق دریافت داده پیام از جانب مخاطب اماره دریافت داده پیام بوسیله اوست.

ماده ۳۶ - هرگاه بین متن داده پیام ارسال شده و متن داده پیام دریافت شده تعارض باشد ملاک متن داده پیام ارسال شده خواهد بود.

ماده ۳۷ - هنگامی که در تصدیق قید می‌شود داده پیام مطابق با الزامات فنی استاندارد از قبیل استاندارد UN/EDIFACT و یا روش مورد توافق طرفین دریافت شده، فرض بر این است که آن الزامات رعایت شده‌اند.

ماده ۳۸ - مواد (۳۲) الی (۳۷) این قانون فقط درخصوص دریافت تصدیق نافذ است و آثار حقوقی محتوی داده پیام تابع قواعد عمومی است.

فصل پانزدهم - زمان و مکان ارسال و دریافت داده پیام:

ماده ۳۹ - ارسال داده پیام زمانی محقق می‌شود که به یک سیستم اطلاعاتی خارج از کنترل اصلساز یا قائم مقام وی وارد شود مگر آنکه اصلساز و مخاطب خلاف این قاعده توافق کرده باشند.

ماده ۴۰ - زمان دریافت داده پیام مطابق شرایط زیر خواهد بود مگر آنکه اصلساز و مخاطب خلاف آن توافق کرده باشند:

الف - اگر سیستم اطلاعاتی مخاطب برای دریافت داده پیام معین شده باشد دریافت، زمانی محقق می شود که:

الف - ۱ - داده پیام به سیستم اطلاعاتی معین شده وارد شود، و یا

الف - ۲ - بجهانجه داده پیام به سیستم اطلاعاتی مخاطب غیر از سیستمی که منحصراً برای این کار معین شده وارد شود داده پیام بازیافت شود.

ب - اگر مخاطب یک سیستم اطلاعاتی برای دریافت معین نکرده باشد، دریافت زمانی محقق می شود که داده پیام وارد سیستم اطلاعاتی مخاطب شود.

ماده ۴۱ - مفاد ماده قبل بدون توجه به محل استقرار سیستم اطلاعاتی جاری است.

ماده ۴۲ - اگر محل استقرار سیستم اطلاعاتی با محل استقرار دریافت داده پیام مختلف باشد مطابق با قاعده زیر عمل می شود:

الف - محل تجاری اصلساز محل ارسال داده پیام است و محل تجاری مخاطب محل دریافت داده پیام است مگر آنکه خلاف آن توافق شده باشد.

ب - اگر اصلساز بیش از یک محل تجاری داشته باشد، نزدیکترین محل به اصل معامله، محل تجاری خواهد بود: والا محل اصلی شرکت محل تجاری است.

ج - اگر اصلساز یا مخاطب فاقد محل تجاری باشند، اقامتگاه قانونی آنان ملاک خواهد بود.

تجارت الکترونیکی در محدوده‌های خاص

بخش چهارم - حمل و نقل کالا

فصل شانزدهم - در قراردادهای حمل کالا:

ماده ۴۳ - مقررات این قانون راجع به فصول آتی درمورد حمل و نقل کالا و آذفیل موارد جاری است.

الف -

- ۱ - تهیه علامت، شماره، تعداد یا وزن کالا.
- ۲ - شرح یا اعلام نوع یا ارزش کالا.
- ۳ - صدور رسید برای کالا.
- ۴ - تأیید بارگیری کالا.

ب -

- ۱ - اعلام شروط قراردادی به طرف.
- ۲ - دادن دستور به عامل حمل و نقل.

ج -

- ۱ - ادعای تحويل کالا.
- ۲ - مجوز ترخیص کالا.
- ۳ - اخطار مفقود شدن یا ورود خسارت به کالا.
- د - دادن اخطار یا اظهار در ارتباط با اجرای قرارداد.
- ه - تعهد بر تحويل کالا به نام طرف و یا قائم مقام قانونی وی.
- و - اعطاء، تحصیل، اعراض، تسلیم، انتقال و یا سایر حقوق معاملاتی در کالا.
- ز - تحصیل یا انتقال حقوق و تعهدات مطابق قرارداد.

فصل هفدهم - اسناد حمل:

ماده ۴۴ - هرگاه قانون درخصوص اعمال مندرج در فصل شانزدهم، مکتوب یا سند کاغذی را ضروری بداند این الزام با استفاده از تبادل داده پیام رعایت شده محسوب می شود مشروط بر آنکه مطابق با شرایط ماده (۴۶) این قانون باشد.

ماده ۴۵ - مفاد ماده فرق صرف نظر از شکل تعهد یا نتایج حاصل از عدم رعایت مکتوب و سند کاغذی قابل اجرا است.

ماده ۴۶ - اگر به فرد معین حق اعطاء یا تعهدی برایش ایجاد شود و اگر قانون اعتبار چنین امری را منوط به نقل و انتقال قانونی و یا مکتوب کند این الزام درصورتی که حق و تعهد با استفاده از داده پیام صورت بگیرد رعایت شده محسوب می شود.

ماده ۴۷ - استاندارد اینمنی لازم برای انتقال حقوق و تعهدات موضوع ماده فوق با توجه به اوضاع و احوال هر معامله از جمله توافق خصوصی ارزیابی می شود.

ماده ۴۸ - هرگاه در اجرای موارد بند (و) و (ز) ماده (۴۴) این قانون از هیچ سند کاغذی استفاده نشود داده پیام معتبر است مگر آنکه از مقطعی معین ارسال داده پیام خاتمه یافته و استفاده از استناد کاغذی جایگزین آن شود، سند کاغذی که تحت این شرایط صادر می شود باید به طور صریح ختم داده پیام را اعلام کند، جایگزینی استناد کاغذی به جای داده پیام اثری بر حقوق و تعهدات قبلی طرفهای درگیر نخواهد داشت.

ماده ۴۹ - اگر قاعده قانونی نسبت به قراردادهای حمل کالا که از طریق استناد کاغذی تنظیم شده نفوذ فهری داشته باشد، نسبت به قرارداد حمل کالاهایی که از طریق تبادل داده پیام منعقد می شوند نیز دارای نفوذ فهری خواهد بود.

